Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI/34458/2024

Asia: HE 71/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 308 §:n sekä eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Aluehallintoviraston lausunto

Aluehallintovirasto pitää ehdotusta kannatettavana. Aluehallintovirasto on osallistunut esitettävän lain valmisteluun valtiovarainministeriön asettamassa ryhmässä esteettömyys- ja saavutettavuusvalvonnan keskittämiseksi. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan esteettömyys- ja saavutettavuusvalvonnan keskittäminen yhteen viranomaiseen parantaa kansalaisten oikeusturvaa sekä edistää yhdenvertaisuutta. Valvonnan yhdistyminen vahvistaa talouden toimijoiden parhaimman neuvonnan, ohjauksen ja valvonnan sekä viranomaisten yhdenmukaisen toiminnan toteuttamista.

Tällä hetkellä palveluiden osalta esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimuksien valvonnan toimivalta jakaantuu Etelä-Suomen aluehallintoviraston ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin välillä siten, että samaan digitaaliseen palveluun voi kohdistua valvontaa molempien viranomaisten taholta. Tämä aiheuttaa päällekkäisyyttä. Palveluita, joissa valvontatehtävät ovat lomittaisia ovat erityisesti viestintäpalvelut, liikennepalvelut ja audiovisuaaliseen sisältöpalveluun pääsyn tarjoavat palvelut. Näiden

palveluiden osalta osa esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimuksista on säädettynä laissa digitaalisten palvelujen tarjoamisesta ja osittain sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa tai laissa liikenteen palveluista. Näin ollen palveluiden saavutettavuutta ei nykyisellään voida aina tarkastella kokonaisuutena yhden viranomaisen taholta toimivaltaesteiden vuoksi. Aluehallintovirasto katsoo, että valvontatehtävien keskittäminen yhteen virastoon mahdollistaa tehokkaamman ja yhdenmukaisemman valvontatyön toteutumisen.

Keskittämisestä hyötyvät myös palveluntarjoajat ja talouden toimijat, joita uudet esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimukset velvoittavat. Uusien esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimusten soveltaminen alkaa 28.6.2025. Kuitenkin jo nyt on havaittu, että palveluntarjoajille aiheutuu ylimääräistä hallinnollista taakkaa, kun he joutuvat kysymään ohjausta ja neuvontaa kahdesta eri viranomaisesta saman palvelukokonaisuuden osalta. Soveltamisen alkaessa ja valvontatyön käynnistyessä edellä mainitut haasteet tulevat lisääntymään. Jos valvontatehtäviä ei keskitettäisi, olisi tilanne palveluntarjoajille haasteellinen, kun esimerkiksi valvonnan seuraamuksia voisi tulla samasta palvelukokonaisuudesta kahden eri viranomaisen taholta. Näin ollen aluehallintovirasto katsoo, että palveluntarjoajalle valvonnan yhdistyminen on merkittävä etu valvonnan ja neuvonnan selkeyden sekä yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

Yhdistyminen tuo selkeyttä myös palvelujen käyttäjille, kun heillä on mahdollisuus saada oikeuksien toteutumiseksi tukea yhdestä viranomaisesta. Palvelujen käyttäjälle on huomattavasti helpompaa saada palvelua ns. yhden luukun periaatteella. Palvelujen käyttäjien asema heidän oikeuksien toteutumisen kannalta olisi haasteellinen, jos palvelun käyttäjälle olisi epäselvää mihin viranomaiseen tulisi kulloinkin olla yhteydessä halutessaan esimerkiksi tehdä ilmoituksen palveluun liittyvistä esteettömyys- ja saavutettavuuspuutteista.

Hallituksen esityksessä tuodaan esiin, että aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan henkilöstö siirtyy valtion virkamieslain mukaisesti tehtävien siirtyessä uuteen virastoon. Siirtoon sisältyy myös henkilöstön osalta positiivisia näkökulmia, kun saavutettavuus-

ja esteettömyysosaaminen tulevat muodostamaan kokonaisuuden. Se mahdollistaa henkilöstön osaamisen vahvistumisen ja muodostaa näin ollen vahvan osaajakeskittymän Liikenne- ja viestintävirastoon. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, siirron yhteydessä korostuu hyvä henkilöstöpolitiikka, koska saavutettavuusvaatimusten asiantuntijoita, jotka hallitsevat sekä tekniset saavutettavuusvaatimukset että siihen liittyvän lainsäädännön on Suomessa hyvin vähän.

Hallituksen esityksessä esitetään, että saavutettavuusvalvontaan aiemmin budjetoidut toimintamenomäärärahat siirretään aluehallintoviraston toimintamenomomentilta Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenomomentille sellaisenaan. Aluehallintovirasto näkee keskeisenä, että resurssit saavutettavuusvalvonnan työn tekemiseen varmistetaan siirtämällä jo osoitetut määrärahat Liikenne- ja viestintävirastolle. Saavutettavuusvalvonnan tehtävät tulevat lisääntymään merkittävästi, kun digipalvelulain soveltamisala laajenee koskettamaan suurta määrää myös yksityisen sektorin digitaalisia palveluja. Myös lausuntopalautteessa eri lausunnonantajat nostivat esiin sen, että viranomaisten resurssit valvontatyöhön sekä ohjaukseen ja neuvontaan tulee varmistaa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää erittäin tärkeänä, että lain voimaantulo on suunniteltu alkamaan 1.1.2025. Tämä takaa sen, että saavutettavuusvalvonnalla on mahdollisuus valmistautua valvontatehtäviin uudessa viranomaisessa ennen uusien esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimusten voimaantuloa.

Riku-Matti Lehikoinen
Vastuualueen johtaja

Sanna Sinisalo
Yksikön päällikkö, saavutettavuusvalvonta

Tämä asiakirja ESAVI/34458/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/34458/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Sinisalo Sanna 25.09.2024 15:14

Ratkaisija Lehikoinen Riku-Matti 25.09.2024 15:56